

กลยุทธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวศิลปะร่วมสมัยสู่เชียงรายสร้างสรรค์
STRATEGIES FOR THE PROMOTION OF CONTEMPORARY ART TOURISM TOWARD
CREATIVE CHIANG RAI

กฤติยาภรณ์ เวียงคำ

KRITTIYAPORN WIANGKHAM

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Chiang Rai Rajabhat University

E-mail: 668970216@crru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์บริบทและศักยภาพเชิงนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัยในจังหวัดเชียงราย 2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัยในจังหวัดเชียงราย 3) เสนอแนวทางเชิงนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัยในจังหวัดเชียงราย เป็นการวิจัยแบบผสมผสานเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่มีความน่าเชื่อถือและครอบคลุมทุกด้าน กลุ่มตัวอย่างของวิจัยเชิงปริมาณ คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย จำนวน 400 คน และกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะด้านการท่องเที่ยวและโรงแรม และนักท่องเที่ยว รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 คน โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เจาะลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) เชียงรายมีศักยภาพโดดเด่นจากความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวทั้งธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ควบคู่กับกิจกรรมศิลปะร่วมสมัย ที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมของชุมชน (2) ระดับปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยประเด็นหลักอยู่ที่แหล่งและกิจกรรมการท่องเที่ยว อันเกิดจากการขาดการบูรณาการระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและระบบคมนาคมขนส่งที่ยังไม่เอื้อต่อการเชื่อมต่อแหล่งท่องเที่ยว และ (3) แนวทางส่งเสริมผู้วิจัยเสนอเป็นการพัฒนาแบบองค์รวม เน้นยกระดับแหล่งและกิจกรรมท่องเที่ยว ควบคู่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบการเดินทางให้เหมาะสมและยั่งยืน

งานวิจัยชี้ให้เห็นความจำเป็นเร่งด่วนในการจัดตั้งและเสริมสร้างกลไกความร่วมมือเชิงระบบและการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานรองรับ หากไม่ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม โอกาสในการยกระดับเศรษฐกิจท้องถิ่น และสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกของเชียงรายในระยะยาวจะลดลง อันกระทบต่อการขับเคลื่อนเชียงรายสู่เมืองสร้างสรรค์อย่างเต็มศักยภาพ

คำสำคัญ: การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ , ศิลปะร่วมสมัย , กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยว , ความร่วมมือระหว่างภาคส่วน

*Received July 23, 2025; Revised August 10, 2025; Accepted August 31, 2025.

Abstract

This research aims to: 1) analyze the context and policy potential for promoting contemporary art tourism in Chiang Rai province, 2) examine the problems and obstacles of contemporary art tourism in Chiang Rai, and 3) propose policy guidelines for promoting contemporary art tourism in the province. A mixed-methods approach was employed to obtain comprehensive and reliable insights. The quantitative study involved a sample of 400 tourists visiting Chiang Rai, while the qualitative study involved 10 purposively selected key informants, including experts in art, tourism, and hospitality, as well as tourists. Data collection instruments included document analysis, questionnaires, and in-depth interviews. Quantitative data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation, whereas qualitative data were analyzed through content analysis.

The findings revealed that: 1) Chiang Rai possesses outstanding potential due to its diverse attractions, including natural, cultural, and historical sites, alongside contemporary art activities that reflect creativity and community participation; 2) the overall level of problems and obstacles was high, primarily related to tourism resources and activities, stemming from a lack of integration among stakeholders and inadequate transportation systems connecting tourist sites; and 3) the proposed policy guidelines emphasize a holistic development approach, enhancing tourism resources and activities while simultaneously improving infrastructure and transportation systems to ensure sustainability. The study highlights the urgent need to establish and strengthen systematic cooperation mechanisms and invest in supporting infrastructure. Without concrete actions, the opportunities to boost the local economy and build a positive image of Chiang Rai may diminish, hindering the province's potential to develop fully as a creative city.

Keywords: Creative Tourism Promotion , Contemporary art , Tourism Promotion Strategies , Cross-sector Collaboration

บทนำ

จังหวัดเชียงรายเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของภาคเหนือ โดยมีรายได้จากการท่องเที่ยวมากกว่า 46,000 ล้านบาท (Nakorn Chiang Rai News, 2024) นักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติเดินทางมาเยี่ยมชมแหล่งศิลปะ วัฒนธรรม และธรรมชาติที่โดดเด่น อาทิ วัดร่องขุน และ พิพิธภัณฑ์บ้านดำ ตลอดจนกิจกรรมศิลปะที่เชื่อมโยงวิถีชุมชน ในช่วงที่ผ่านมา จังหวัดได้ลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง และยกระดับพื้นที่ทางวัฒนธรรมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Longtunman, 2024) สะท้อนให้เห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปะ เป็นปัจจัยสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและภาพลักษณ์ เมืองท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของเชียงราย

อย่างไรก็ดี แม้เชียงรายจะมีศักยภาพด้านศิลปะร่วมสมัยและกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลาย แต่ในทางปฏิบัติยังพบข้อจำกัดบางอย่าง ได้แก่ (1) การขาดการบูรณาการฐานข้อมูลศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยอย่างเป็นระบบ (2) ช่องว่างการบริหารจัดการระหว่างหน่วยงานรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และ (3) การขาดแผนประชาสัมพันธ์ระยะยาวที่สอดคล้องยุทธศาสตร์พื้นที่ สะท้อนให้เห็นว่ามีความเป็นไปได้ว่าปัญหาด้านการท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัยในเชียงรายจะอยู่ในระดับสูง ส่งผลให้ศิลปะร่วมสมัยยังไม่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นได้เต็มศักยภาพ ทั้งนี้ หากสามารถออกแบบ กลไกความร่วมมือเชิงระบบ และแนวทางการจัดการที่ชัดเจน ก็มีโอกาสรองรับการท่องเที่ยวเชิงศิลปะของเชียงรายสู่ความยั่งยืนได้

จากบริบทดังกล่าว ผู้วิจัยจึงดำเนินการศึกษา กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัยสู่เชียงรายสร้างสรรค์ เพื่อจัดทำแนวทางเชิงนโยบายที่เหมาะสมและปฏิบัติได้จริงสำหรับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัยของจังหวัดเชียงราย เพิ่มการดึงดูดนักท่องเที่ยว และสนับสนุนการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดให้คงอยู่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อวิเคราะห์บริบทและศักยภาพเชิงนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัยในจังหวัดเชียงราย
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัยในจังหวัดเชียงราย
- 3) เพื่อเสนอแนวทางเชิงนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัยในจังหวัดเชียงราย

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการสร้างประสบการณ์ที่มีความหมายและลึกซึ้งสำหรับนักท่องเที่ยว (Richards & Raymond, 2000) ซึ่งคุณค่าหลักของปลายทางสร้างสรรค์เกิดจากการลงมือทำจริงร่วมกับศิลปินและชุมชน มากกว่าการชมแบบผู้ดู ส่งผลต่อความพึงพอใจเชิงลึก การบอกต่อ และความตั้งใจกลับมาเยือน งานเชิงประจักษ์จำนวนมากพบว่ากิจกรรมการท่องเที่ยว งานช่างและงานศิลป์ การเข้าเฝ้าชมสตูดิโอ และการนำท่องเที่ยวโดยศิลปิน ช่วยยืดเวลาอยู่นานและสร้าง UGC (user-generated content) ที่สะท้อนบริบทพื้นที่ได้ดี ในบริบทจังหวัดเชียงราย ซึ่งมีทุนศิลปะร่วมสมัยเข้มแข็ง กรอบนี้สนับสนุนให้ ออกแบบกิจกรรมและนโยบายที่สนับสนุนการมีประสบการณ์แบบมีส่วนร่วม ที่เชื่อมศิลปะร่วมสมัยกับเรื่องเล่าท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ

2. Creative Placemaking แนวคิดและข้อชี้แนะเชิงนโยบายสำหรับการพัฒนาปลายทางการท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัย จากองค์การระหว่างประเทศและวรรณกรรมร่วมสมัยระบุว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสร้างสรรค์เป็นฐานสำคัญของความต้องการโลก (UNWTO) อีกทั้งการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ต้องอาศัยนโยบายเชิงรุกและความร่วมมือข้ามภาคส่วน (OECD) ขณะเดียวกัน Event Tourism ช่วยเสริมภาพลักษณ์และกระจายฤดูกาล แต่จะยั่งยืนเมื่อเชื่อมแหล่งท่องเที่ยวหรือเส้นทางศิลปะกับสิ่งอำนวยความสะดวก ผ่าน Creative Placemaking และยกระดับคุณภาพบริการด้วยกรอบ 7Ps (Booms, B. H., & Bitner, M. J., 1981) พร้อมการสื่อสารแบบบูรณาการ PESO (Paid–Earned–Shared–Owned) เพื่อให้วัดผลได้จริง แนวคิดเหล่านี้สอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้ซึ่งมุ่งสำรวจสภาพปัจจุบัน วิเคราะห์สภาพปัญหา และเสนอแนวทางกลยุทธ์เชิงนโยบายสำหรับเชียงราย โดยเน้นให้กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น (1) สอดคล้องอัตลักษณ์ท้องถิ่นและประสบการณ์มีส่วนร่วม (2) ยืดการพัฒนาพื้นที่ โครงสร้างพื้นฐานและการเข้าถึงเป็นเงื่อนไขหลัก

และ (3) ขับเคลื่อนด้วยกลไกความร่วมมือและการสื่อสารที่มีการประเมินและกรอบเวลาชัดเจน เพื่อยกระดับการเป็นเชิงรายสร้างสรรค์อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม

3. ศิลปะร่วมสมัยเกิดขึ้นตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 20 ต่อเนื่องถึงปัจจุบัน มีความหลากหลายทั้งรูปแบบสื่อ และแนวคิด เพราะได้รับอิทธิพลจากโลกาภิวัตน์ เทคโนโลยี และประเด็นสังคม วัฒนธรรม การเมือง และสิ่งแวดล้อมที่ซับซ้อน (Smith, 2012) จึงไม่จำกัดอยู่ที่สื่อใดสื่อหนึ่ง ศิลปินสามารถใช้ได้ทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพถ่าย วิดีโอ ศิลปะการแสดง และสื่อดิจิทัล (Stallabrass, 2006) ความเปิดกว้างของสื่อและความหมายนี้เอื้อต่อการออกแบบ ประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัย ที่ให้ผู้มาเยือนได้มีส่วนร่วมและลงมือเรียนรู้จริง สำหรับจังหวัดเชียงราย แนวคิดดังกล่าวเชื่อมโยงกับกรอบ creative tourism และ creative placemaking โดยเน้นการพัฒนาเส้นทางศิลปะและกิจกรรมแบบ artist-led เช่น กิจกรรมศิลปะ เยี่ยมสตูดิโอ ทัวร์นำโดยศิลปิน เพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ท้องถิ่นร่วมสมัยอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ วรรณกรรมชี้ว่า ความยั่งยืนของประสบการณ์ ต้องอาศัยโครงสร้างพื้นที่และการเข้าถึงที่ดี ควบคู่กับความร่วมมือข้ามภาคส่วน จึงจะขยายผลทางเศรษฐกิจและสังคมได้ต่อเนื่อง

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีแนวคิดองค์ความรู้มากมายที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนากลยุทธ์การท่องเที่ยวศิลปะร่วมสมัยอย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตาม ช่องว่างความรู้ที่สำคัญคือการขาดแบบบูรณาการระดับจังหวัดที่สอดคล้องกับบริบทเฉพาะของเชียงราย แม้จะเป็นเมืองศิลปะร่วมสมัยที่มีแหล่งกิจกรรมหลากหลายแต่ยังขาดตัวชี้วัดมาตรฐานประเมินความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัยอย่างชัดเจน งานวิจัยครั้งนี้จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว เพื่อหากกลยุทธ์ที่สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัยอย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยผสานวิธี พื้นที่วิจัย คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัยในจังหวัดเชียงราย คือ ชั่วศิลปะ วัดร่องขุน พิพิธภัณฑ์บ้านดำ ไร่เชิญตะวัน วัดร่องเสือเต้น คุ่มดอยดินแดง หอศิลป์ร่วมสมัยเมืองเชียงราย (CIAM) ระยะเวลาในการศึกษา 4 เดือน ตั้งแต่เดือน สิงหาคม 2567 ถึง ธันวาคม 2567 โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัย

1. แหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก

- 1) เอกสารแผนผังประชาสัมพันธ์ จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานเชียงราย, องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย, เทศบาลนครเชียงราย และจากสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัย
- 2) นโยบายและข้อบังคับ จากหน่วยงานภาครัฐ เช่น แผนพัฒนาจังหวัดเชียงราย (สำนักงานจังหวัดเชียงราย), แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวแห่งชาติ และนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
- 3) ข้อมูลพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว จากรายงานสถิติการท่องเที่ยวของสำนักงานสถิติแห่งชาติ, ข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย)
- 4) สื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ จากเว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์ของหน่วยงานรัฐและเอกชน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) แบบฟอร์มบันทึกข้อมูลเอกสาร (Data Extraction Form) เพื่อเก็บข้อมูลมาตรฐาน และคู่มือรหัสธีม (codebook) สำหรับจัดหมวดหมู่เนื้อหา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ค้นหาเอกสารจากแหล่งข้อมูล และบันทึกข้อมูลลงแบบฟอร์ม ตรวจสอบความซ้ำซ้อน และจัดเก็บหลักฐานอ้างอิงครบถ้วน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เนื้อหาเชิงธีม (thematic content analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมในจังหวัดเชียงราย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างคือนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดเชียงรายในช่วงเวลาเก็บข้อมูล ได้แก่ ชั่วศัลปะ, วัดร่องขุน, พิพิธภัณฑ์บ้านดำ, ไร่เชิญตะวัน, วัดร่องเสือเต้น, คุ่มดอยดินแดง และหอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงราย (CIAM) โดยกำหนดช่วงเวลาเก็บข้อมูลระหว่างเดือนสิงหาคม-ธันวาคม 2567 ในช่วงวันหยุด เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย ครอบคลุมนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) โดยคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบสัดส่วนประชากร กำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้ขนาดตัวอย่าง 400 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1: ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2: คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมในจังหวัดเชียงราย

ส่วนที่ 3: คำถามเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวและการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และนำค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ไม่ต่ำกว่า 0.50 และมีการปรับแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย แต่ไม่ซ้ำกับกลุ่มตัวอย่างวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยคำนวณค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับได้เท่ากับ 0.75

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมในจังหวัดเชียงราย

1. ผู้ให้ข้อมูลแทน

กลุ่มตัวอย่างคือผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะและการท่องเที่ยว รวมถึงผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม คัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติให้เป็นผู้ที่มี

ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมในจังหวัด เชียงรายไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Question) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถอธิบายและขยายความเห็นได้อย่างเต็มที่

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการสัมภาษณ์รายบุคคล โดยผู้วิจัยทำการจดบันทึกประเด็นสำคัญประกอบกับการบันทึกเสียง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการจัดการข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการเข้ารหัส ข้อมูล (Coding) ตาม 3 ขั้นตอน ได้แก่

Open Coding: แยกและระบุประเด็นสำคัญจากข้อมูลดิบ

axial Coding: จัดกลุ่มรหัสที่มีความสัมพันธ์กัน

Selective Coding: คัดเลือกประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องโดยตรงและตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องและความแตกต่างของมุมมอง พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องโดยอ้างอิงกับข้อมูลจากเอกสารและสถิติด้านการท่องเที่ยว เพื่อยืนยันและสนับสนุนประเด็นสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

1. การศึกษาบริบทการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมในจังหวัดเชียงราย

1.) ด้านแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรม พบว่าเชียงรายมีสินทรัพย์ท่องเที่ยวหลากหลาย ทั้งธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย เช่น วัดร่องขุน วัดร่องเสือเต้น พิพิธภัณฑ์บ้านดำ ภูชี้ฟ้า และขุนน้ำนางนอน ขณะเดียวกันกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมก็เติบโตต่อเนื่อง เช่น Thailand Biennale 2023, หอศิลป์ร่วมสมัยเมืองเชียงราย (CIAM) และกิจกรรม เปิดบ้านหรือสตูดิโอศิลปิน ที่เชื่อมโยงกับวิถีชุมชน ส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนและการสร้างสรรค์ประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงลึก

2.) ด้านบริการท่องเที่ยว บริการปลายทางมีการผสมผสานองค์ประกอบศิลปะ วัฒนธรรม และธรรมชาติผ่านแหล่งเรียนรู้ กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ และผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น มีการพัฒนาการขนส่งและสิ่งอำนวยความสะดวกควบคู่กัน ช่วยเพิ่มคุณภาพประสบการณ์และสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ชุมชน

3.) ด้านการเดินทาง ในช่วงจัดงานศิลปะระดับเมืองมีการจัดบริการเสริม เช่น รถบัสรับ-ส่งฟรีในงาน Thailand Biennale Chiang Rai 2023 และการกำหนดเส้นทางเยี่ยมชมบ้านและสตูดิโอศิลปิน รวมถึงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง มาตรการดังกล่าวช่วยเชื่อมโยงจุดท่องเที่ยว ลดอุปสรรคการเดินทาง และกระจายนักท่องเที่ยวสู่แต่ละพื้นที่ในจังหวัด (Chiang Rai Focus, 2023)

4.) ด้านการประชาสัมพันธ์ มีการสื่อสารภาพลักษณ์ศิลปะ วัฒนธรรม และธรรมชาติ ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเปิดบ้านศิลปินเชียงราย การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นผ่านงานแสดงสินค้า และการใช้สื่อออนไลน์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มการรับรู้และกระตุ้นการท่องเที่ยวในพื้นที่

5.) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ท่องเที่ยว ควบคู่การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการสื่อสารและบริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว การดำเนินการดังกล่าวช่วยยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยวและภาพลักษณ์โดยรวมของจังหวัด

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงศิลปะสมัยใหม่ใน จังหวัดเชียงราย
ผู้วิจัยได้เลือกใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยตามช่วงค่าที่กำหนดโดย ยุทธ ไกรวรรณ (2553) ซึ่งเป็นแนวทางที่ได้รับความนิยมและยอมรับอย่างแพร่หลายในวงการวิชาการของประเทศไทย เนื่องจากเป็นเกณฑ์ที่มีโครงสร้างชัดเจน แบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับโดยใช้ช่วงคะแนนที่มีระยะห่างเท่ากัน (Range = 0.80) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 = มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 = มาก

ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 = ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 = น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 = น้อยที่สุด

ซึ่งสอดคล้องกับหลักการทางสถิติ และสามารถใช้ตีความผลได้อย่างเป็นมาตรฐาน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัญหาและอุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัยใน จังหวัดเชียงราย ในภาพรวม

ปัญหาและอุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัยใน จังหวัดเชียงราย ในภาพรวม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยว	4.34	0.56	มากที่สุด
ด้านบริการท่องเที่ยว	4.26	0.57	มากที่สุด
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ	3.72	0.53	มาก
ด้านการเดินทาง	3.61	0.61	มาก
ด้านการประชาสัมพันธ์	3.54	0.59	มาก
รวม	3.89	0.57	มาก

จากตารางข้างต้น สามารถลำดับระดับของปัญหาและอุปสรรค ได้ดังนี้

1. ด้านการท่องเที่ยวเชิงศิลปะสมัยใหม่ในจังหวัดเชียงรายด้านแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.34$, S.D.=0.56) และเป็นลำดับสูงสุดเมื่อเทียบแบบรายด้าน

ข้อค้นพบหลัก: ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวศิลปะร่วมสมัยยังไม่เพียงพอ นำไปสู่ความซ้ำซ้อนและความต่อเนื่องต่ำของกิจกรรม ผลนี้สอดคล้องกับ ชัยวงศ์ ศิลาว์วัฒน์ (2563) ที่ชี้ว่าแม้การมีส่วนร่วมของชุมชนช่วยเพิ่มศักยภาพ แต่ความร่วมมือระดับนโยบายยังไม่เข้มข้นพอ

2. ด้านบริการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวเชิงศิลปะสมัยใหม่ในจังหวัดเชียงรายในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.26$, S.D.=0.57)

ข้อค้นพบหลัก: บุคลากรบริการยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และขาดความรู้เชิงลึกด้านศิลปะร่วมสมัยและทักษะภาษา ส่งผลต่อคุณภาพประสบการณ์ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติ

3. ปัญหาและอุปสรรคด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวเชิงศิลปะสมัยใหม่ในจังหวัดเชียงราย ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.72$, S.D.=0.53)

ข้อค้นพบหลัก: โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลยังไม่ตอบโจทย์ เช่น ระบบจองข้อมูลอัตโนมัติ เนื้อหา ยังไม่มีแพลตฟอร์มแบบจุดบริการเดียว (one-stop service)

4. ปัญหาและอุปสรรคด้านการเดินทางในการท่องเที่ยวเชิงศิลปะสมัยใหม่ในจังหวัดเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$, S.D.=0.61)

ข้อค้นพบหลัก : ข้อมูลเส้นทาง/การจอง/การเชื่อมต่อไม่เป็นปัจจุบัน และระยะทางระหว่างจุดศิลปะร่วมสมัยค่อนข้างห่าง สอดคล้องกับกรอบระบบ The Travel Industry ของ Gee, Choy และ Makens (1984) ที่เน้นความสะดวกเข้าถึงและข้อมูล เป็นโครงสร้างหลัก

5. ปัญหาและอุปสรรคด้านการประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวเชิงศิลปะสมัยใหม่ในจังหวัดเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.54$, S.D.=0.59) เป็นด้านที่พบค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น สาเหตุหนึ่งอาจมาจากการที่จังหวัดและสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ ทำให้ข้อมูลเข้าถึงได้ง่ายขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อจำกัดที่อาจทำให้การรับรู้ของนักท่องเที่ยวยังไม่กว้างขวางเพียงพอ

ประเด็นหลัก: แม้จะใช้สื่อออนไลน์มากขึ้น แต่การรับรู้กิจกรรมและสิทธิประโยชน์ยังไม่กว้างพอ

3. แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปะสมัยใหม่ในจังหวัดเชียงราย

ลำดับความ เร่งด่วน	มิติปัญหาและอุปสรรค	แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว
1	ด้านแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยว	จัดตั้งกลไกความร่วมมือเชิงสถาบันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ศิลปินและชุมชนเพื่อพัฒนาแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยว
2	ด้านบริการท่องเที่ยว	จัดโครงการอบรมเพื่อเพิ่มและยกระดับบุคลากรบริการท่องเที่ยว
3	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล แพลตฟอร์ม One Stop Service ที่ให้ข้อมูลการท่องเที่ยวครบวงจรยกระดับสิ่งอำนวยความสะดวกตามมาตรฐานการเข้าถึงสำหรับทุกคน เช่น ทางลาด ห้องน้ำ และป้ายภาษาต่างประเทศ
4	ด้านการเดินทาง	ปรับปรุงระบบขนส่งสาธารณะให้เชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ
5	ด้านการประชาสัมพันธ์	บูรณาการการสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงยุทธศาสตร์

สรุปการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัยในจังหวัดเชียงราย จำเป็นต้องมีการบูรณาการบทบาทของทุกภาคส่วนอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ โดยภาครัฐเป็นผู้นำและกำหนดทิศทาง มหาวิทยาลัย และภาคการศึกษาสนับสนุนองค์ความรู้ ภาคเอกชนและชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้ขับเคลื่อนและผู้สร้างสรรค์ ในขณะที่สื่อและผู้มีอิทธิพลทางสังคมเป็นเครื่องมือสำคัญในการประชาสัมพันธ์และกระจายข้อมูล เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสร้างคุณค่าเชิงวัฒนธรรมควบคู่ไปกับเศรษฐกิจในพื้นที่

อภิปรายผลการวิจัย

บริบทการท่องเที่ยว

งานวิจัยนี้พบว่า เชียงรายมีศักยภาพโดดเด่นด้านการท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัย โดยมีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายทั้งธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ควบคู่กับการจัดกิจกรรมศิลปะร่วมสมัยที่เปิดพื้นที่ให้ชุมชนมีส่วนร่วมและสร้างประสบการณ์เชิงสร้างสรรค์ สอดคล้องกับกรอบ Creative Tourism ที่เน้นบทบาทการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวและชุมชนในการสร้างคุณค่าประสบการณ์ (Richards & Raymond, 2000) ทั้งยังสอดคล้องกับผลศึกษาของ ชัยวงศ์ ศิลาวัดน์ (2563) ว่ากลุ่มจังหวัดล้านนามีศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่น และงานของ ภิรมย์พร แสงสุริยาโรจน์ (2565) ซึ่งพบว่ากิจกรรมศิลปะเพื่อสุขภาพสามารถเสริมทั้งกายและใจ โดยมีความคิดสร้างสรรค์และการมีส่วนร่วมเป็นแกนกลาง

ในเชิงการจัดการ จังหวัดมีการพัฒนาบริการการท่องเที่ยว ระบบการเดินทาง และการประชาสัมพันธ์ผ่านกิจกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลควบคู่กับการยกระดับโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนการจัดงานระดับนานาชาติ Thailand Biennale 2023 และการแสดงผลงานของศิลปินท้องถิ่นในพื้นที่สำคัญ ซึ่งเอื้อต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน การกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก และการสร้างภาพลักษณ์จังหวัดอย่างยั่งยืน แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับกระบวนการจัดการที่ครอบคลุมการวางแผน การจัดการองค์กร การจัดสรรบุคลากร การสั่งการ (Chanongkorn Kunthalonbutr, 2014) รวมถึงแนวคิดนโยบายสาธารณะร่วมสมัยที่เน้นความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชนตามแนวทาง New Public Governance และการใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริการสาธารณะตามแนวคิด Digital Governance

หากเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่เช่นจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งได้รับการผลักดันให้เป็นเมืองสร้างสรรค์ พบว่า เชียงรายมีข้อได้เปรียบด้านทุนวัฒนธรรมร่วมสมัย เช่นแหล่งท่องเที่ยวด้านศิลปะที่มีชื่อเสียง อาชีววัดร่องขุน พิพิธภัณฑ์บ้านดำ และการจัดเทศกาลระดับนานาชาติอย่าง Thailand Biennale, Chiang Rai 2023 ที่ช่วยยกระดับภาพลักษณ์ด้านศิลปะสู่สากล

ปัญหาและอุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงศิลปะสมัยใหม่ใน จังหวัดเชียงราย

ผลการศึกษาพบว่า ระดับปัญหาการท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัยในจังหวัดเชียงรายโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านแหล่งและกิจกรรมท่องเที่ยวซึ่งมีค่าเฉลี่ยปัญหาสูงสุด ประเด็นสำคัญคือความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนยังไม่เพียงพอ อันเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่คาดว่าเกิดจากความแตกต่างของเป้าหมายและวิธีทำงาน ข้อจำกัดด้านงบประมาณ ทรัพยากร และกรอบระเบียบราชการของภาครัฐ ขณะที่เอกชนเน้นผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้เกิดช่องว่างในการประสานงานและการวางแผนร่วมอย่างเป็นระบบ ผลดังกล่าวอธิบายได้ด้วยกรอบ Collaborative Governance ซึ่งชี้ว่าความล้มเหลวเกิดจากช่องว่างของระบบงานและกลไกการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน ตลอดจนความไม่ชัดเจนของการตัดสินใจร่วม (Chaiwong Silawat, 2020) การที่ปัญหาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยปัญหาสูงสุด จึงมิได้สะท้อนเพียงข้อจำกัดเชิงปฏิบัติการ หากยังชี้ให้เห็นถึงโจทย์เชิงโครงสร้างในด้านอำนาจหน้าที่ วัฏจักรงบประมาณ วัฒนธรรมองค์กรแบบแยกส่วน และความไม่ต่อเนื่องของนโยบายเมื่อมีการเปลี่ยนผู้บริหาร

ในทางตรงกันข้าม ด้านประชาสัมพันธ์กลับเป็นด้านที่มีระดับปัญหาค่าต่ำสุด สะท้อนการพัฒนาการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์และเทคโนโลยีดิจิทัลซึ่งช่วยเพิ่มการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้รับความได้ด้วยทฤษฎี Diffusion of Innovations ที่มองการแพร่กระจายนวัตกรรมผ่านหลายช่องทางต่อเนื่องตามกาลเวลา จนนำไปสู่การยอมรับและการใช้งานจริง อีกทั้งยังได้รับแรงสนับสนุนจากการขับเคลื่อนแนวคิดเมืองสร้างสรรค์และการจัดงานศิลปะระดับนานาชาติ เช่น Thailand Biennale ที่ยกระดับการรับรู้และภาพลักษณ์ของพื้นที่ (Komsit Kianwattana, 2009) อย่างไรก็ดี เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของผลลัพธ์ อาจพิจารณาเรื่อง

การออกแบบเชิงกลยุทธ์ระบบสื่อสารสาธารณะเชิงรุกให้ครอบคลุมกลุ่มและพื้นที่ที่หลากหลาย ควบคู่การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรด้านหน้า เช่น มัคคุเทศก์ ผู้จัดงาน ผู้ดูแลพื้นที่ และการใช้ข้อมูลดิจิทัลเพื่อติดตามผล

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปะสมัยใหม่ในจังหวัดเชียงราย

จากการศึกษา บทความนี้เสนอทิศทางแบบบูรณาการองค์รวม โดยสิ่งสำคัญคือ หน่วยกลางประสานใช้ฐานข้อมูลร่วมกัน เพื่อลดช่องว่างความร่วมมือ พัฒนาเส้นทางและกิจกรรมศิลปะตลอดปี เชื่อมงานใหญ่กับกิจกรรมชุมชน และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมจริง พร้อมทั้งสื่อสารออนไลน์อย่างต่อเนื่องเพื่อเปลี่ยนการรับรู้ให้กลายเป็นการเดินทาง ใช้ระบบดิจิทัลเสริมสร้างความสะดวกให้นักท่องเที่ยว ตั้งมาตรฐานบริการเดียวกันทั้งพื้นที่ และพัฒนาทักษะบุคลากรเพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัย แนวทางนี้จะรวมกิจกรรมที่กระจายกระจายให้เป็น ระบบนิเวศการท่องเที่ยวศิลปะร่วมสมัย ที่เติบโตได้อย่างยั่งยืน

สรุปองค์ความรู้

องค์ความรู้สำคัญที่ได้จากการศึกษาคือ ความร่วมมือเชิงโครงสร้างของภาครัฐและเอกชน เป็นปัจจัยสำคัญของความยั่งยืนในการท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัยของจังหวัดเชียงราย โดยเฉพาะรูปแบบเครือข่ายที่มีหน่วยประสานกลางระดับจังหวัด ที่ทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์ บทบาท และกระบวนการตัดสินใจร่วมระหว่างภาครัฐ เอกชน ชุมชน ศิลปิน และสถาบันการศึกษา แนวทางนี้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการจัดการปกครองแบบประสานความร่วมมือ Collaborative Governance ซึ่งเน้นการลดกระบวนการประสานงานและยกระดับคุณภาพการตัดสินใจร่วม เพื่อนำไปสู่การบูรณาการกิจกรรมศิลปะร่วมสมัยกับบริการท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการวิจัยชี้ว่า ปัญหาและอุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัยในจังหวัดเชียงรายยังอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านแหล่งและกิจกรรมท่องเที่ยวซึ่งมีความรุนแรงสูงสุด ประเด็นสำคัญคือความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวยังไม่เข้มแข็ง รวมทั้งการเชื่อมโยงระหว่างสถานที่ท่องเที่ยวกับกิจกรรมศิลปะร่วมสมัยยังไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้กิจกรรมไม่ต่อเนื่องและไม่ก่อรายได้ที่ยั่งยืนแก่ชุมชน ดังนั้น เพื่อยกระดับความยั่งยืนในระดับพื้นที่ ข้อเสนอของงานวิจัยนี้คือ โมเดลความร่วมมือเชิงโครงสร้าง ที่เชื่อม การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) กับ การพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ (Creative Placemaking) ภายใต้กรอบ การประสานความร่วมมืออย่างมีธรรมาภิบาล (Collaborative Governance) ในระดับจังหวัด โดยจัดตั้ง คณะประสานงานศิลปะร่วมสมัยระดับจังหวัด ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางบูรณาการนโยบาย แผนงาน และทรัพยากรของหน่วยงานรัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และศิลปิน พร้อมกำหนดบทบาท หน้าที่ และตัวชี้วัดผลลัพธ์ของแต่ละภาคส่วนอย่างชัดเจน เพื่อให้การพัฒนาเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โปร่งใส และยั่งยืน

แนวทางปฏิบัติหน่วยงานรัฐและท้องถิ่น ได้แก่ เร่งการจัดตั้งคณะประสานงานระดับจังหวัด ลำดับถัดไปคือการพัฒนาโครงข่ายขนส่งเชื่อมสนามบินและแหล่งท่องเที่ยวหลักควบคู่กับการพัฒนาระบบ One Stop Service เพื่อยกระดับสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว

แนวทางปฏิบัติภาคเอกชนและผู้ประกอบการท่องเที่ยว เข้าร่วมจัดตั้งคณะประสานงาน แต่งตั้งผู้ประสานงานด้านศิลปะในองค์กร ในฐานะจุดเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐกับแหล่งศิลปะและชุมชน ร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัย ควบคู่กับการยกระดับความพร้อมในการรับนักท่องเที่ยว

2. ข้อเสนอแนะการทําวิจัยครั้งต่อไป

1. ทำการศึกษาเชิงเปรียบเทียบข้ามจังหวัด โดยเปรียบเทียบจังหวัดที่มีพื้นฐานต่างกัน ทั้งด้านภาพลักษณ์ทางศิลปะ วัฒนธรรมและด้านระบบการทำงาน รวมถึงระดับความร่วมมือของเครือข่าย หน่วยประสานงานกลาง เพื่อศึกษาว่าภายใต้เงื่อนไขแบบใดส่งเสริมการท่องเที่ยวยั่งยืนได้มากกว่ากัน

2. ทำการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ที่ช่วยให้การบริหารจัดการดีขึ้น การสื่อสารไหลลื่นขึ้น และประโยชน์กระจายสู่ชุมชนได้มากที่สุด

3. ทำการศึกษาการพัฒนาและประเมินระบบ One Stop Service ด้านการท่องเที่ยวเชิงศิลปะร่วมสมัย เพื่อลดขั้นตอนและยกระดับประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยว

References

- Booms, B. H., & Bitner, M. J. (1981). Marketing strategies and organizational structures for service firms. In J. H. Donnelly & W. R. George (Eds.), *Marketing of services* (pp. 47–51). American Marketing Association.
- Chanongkorn, K. (2014). *Strategic management in community tourism businesses* (Doctoral dissertation, Chiang Mai University).
- Chaiwong, S. (2020). *Development of art tourism routes in the Lanna provinces* (Research report, Mahachulalongkornrajavidyalaya University).
- Chiang Rai Focus. (2023, December 13). Free shuttle bus service routes for Thailand Biennale Chiang Rai 2023. <https://www.chiangraifocus.com/27002/>
- Gee, C. Y., Choy, D. J., & Makens, J. C. (1984). *The travel industry*. AVI Publishing Company.
- Komsit, K. (2009). *A study of Thai youths' motivation toward museum tourism in Bangkok and metropolitan area* (Master's thesis, Chulalongkorn University, Faculty of Sport Science).
- Longtunman. (2024, February 15). Chiang Rai: A rising secondary city to watch. <https://www.longtunman.com/49751>
- Nakorn Chiang Rai News. (2024, February 15). Chiang Rai's tourist numbers reach five-year high, generating over 46 billion baht in revenue. <https://nakornchiangrainews.com/chiang-rai-tourism-revenue-visitor-stats-2023/>
- OECD. (2014). *Tourism and the creative economy*. OECD Publishing.
- Phiromporn Saengsuriyarot. (2022). *Models of health-promoting tourism activities through the unique arts of Sukhothai Province* (Master's thesis in Fine Arts, Naresuan University).
- Richards, G., & Raymond, C. (2000). Creative tourism. *ATLAS News*, 23, 16–20.
- Smith, T. (2012). *What is contemporary art?* University of Chicago Press.
- Stallabrass, J. (2006). *Contemporary art: A very short introduction*. Oxford University Press.
- UNWTO. (2018). *Report on cultural tourism and creative industries*. World Tourism Organization.

- Uthai, L. (2008). *Thai public policy and administration in the globalization era*. Thammasat University Press.
- Wirach, S. (2008). *Ecotourism management in Northern Thailand* (Research report, University of Phayao).